

Andmekaitse suunised siseturu infosüsteemi (IMI) kasutajatele

Uue [IMI määrusega](#)¹ kodifitseeritakse IMIs isikuandmete töötlemise olemasolevad tavad ning määruse jõustumine ei muuda oluliselt andmekaitse ja andmete turvalisuse suhtes kohaldatavaid eeskirju. Sellele vaatamata on teatavad kohandused siiski vajalikud. Käesolev dokument peaks aitama IMI kasutajatel tagada, et nad tegutsevad kooskõlas IMI uue õigusliku raamistikuga.

Peamise teabe isikuandmete IMIs töötlemise kohta (sealhulgas andmetöötlemise õiguslik alus, süsteemi funktsionaalsus, töökorraldus ja küsimustikud, samuti teave andmesubjekti õigustega seonduvate riiklike erandite ja piirangute kohta) leiab IMI veebisaidilt: http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/data_protection/index_et.htm

Komisjoni IMI kasutajatugi: IMI-HELPDESK@ec.europa.eu

1. Milleks IMId kasutatakse? [Artiklid 3, 4 ja 13]

IMId kasutatakse vaid halduskoostööks IMI määruse lisas loetletud valdkondades: teenuste direktiiv,² kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiiv,³ patsiendiõiguste kohaldamise direktiiv,⁴ euro sularaha piiriülest vedu käsitlev määrus,⁵ soovitus võrgustiku „SOLVIT” kasutamise põhimõtete kohta,⁶ samuti töötajate töölähetusse saatmise direktiiv⁷ (pilootprojekti alusel⁸). Aeg-ajalt loetelu muudetakse (ajakohastatud teabe leiab [siit](#)).

2. Miks eelistada IMId e-postile või telefonile?

Lähtudes lõimitud andmekaitse põhimõttest, on IMI loomisel võetud arvesse andmekaitsealaseid õigusakte, piirates eelkõige juurdepääsu rakenduse raames toimuvale isikuandmete vahetamisele. Seepärast tagab IMI märkimisväärselt suurema kaitse ja turvalisuse kui muud teabevahetusmeetodid, näiteks tavapost, telefon, faks või krüpteerimata e-post.

Teabe vahetamisel IMI kaudu saate ka tõendi sellise teabevahetuse toimumise kohta, millele tuginedes te võisite oma otsused teha. IMIst on võimalik saada digitaalse allkirjaga aruanne iga teabeedastuse kohta, milles te osalesite. See on oluline otsuste vaidlustamise korral.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1024/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (IMI määrus), ELT L 316, 14.11.2012, lk 1.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ, 12. detsember 2006, teenuste kohta siseturul, ELT L 376, 27.12.2006, lk 36.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ, 7. september 2005, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta, ELT L 255, 30.9.2005, lk 22, muudetud versioon.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/24/EL, 9. märts 2011, patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleses tervishoius, ELT L 88, 4.4.2011, lk 45.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus EL nr 1214/2011, 16. november 2011, euro sularaha professionaalse piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel, ELT L 31, 29.11.2011, lk 1.

⁶ Komisjoni soovitus, 7. detsember 2001, siseturu probleeme lahendava võrgustiku „SOLVIT” kasutamise põhimõtete kohta, EÜT L 331, 15.12.2001, lk 79.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 96/71/EÜ, 16. detsember 1996, mis käsitleb töötajate töölähetusse saatmist teenuste osutamise raames, EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

⁸ Praegu kaalutakse edasiste pilootprojektide käivitamist e-kaubanduse ja vedurijuhtide ELi sertifitseerimise valdkonnas.

3. Kas IMI kaudu võib vahetada tundlikku teavet ? [Artikkel 16]

Punktis 1 loetletud õigusaktidega nähakse sageli ette, et pädevad ametiasutused peavad vahetama distsiplinaar-, haldus- või kriminaalkaristusi käsitlevat teavet või muud teavet, mis on vajalik füüsilise või juriidilise isiku hea maine loomiseks. Kooskõlas andmekaitse põhimõtetega tuleks sellist teavet taotleda vaid siis, kui i) see on lubatud asjaomaste õigusaktide alusel ja ii) see on vajalik juhtumi kohta otsuse tegemisel. Praktikas peaks enamasti olema võimalik teha teadlik otsus ja vastata IMI kaudu esitatavatele küsimustele, viitamata konkreetselt isiku karistusregistrile. Kui aga konkreetse juhtumi puhul on tõesti tarvis sellist teavet vahetada, tohib ja tulebki IMId sel eesmärgil kooskõlas IMI määrusega kasutada.

4. Kas selleks, et vastata andmesubjektide kohta IMI raames esitatud küsimustele, on vaja nende eelnevat nõusolekut?

Ei, välja arvatud SOLVITI puhul. Kui IMIs töödeldakse kodanike isikuandmeid IMI määruse lisas loetletud ELi direktiivide või määruste (vt punkt 1 eespool) erisätete alusel, ei ole töötlemise põhjendamiseks vaja küsida andmesubjekti nõusolekut. See on kooskõlas andmekaitse suhtes kohaldatavate ELi eeskirjadega⁹.

SOLVITI puhul saadakse andmesubjekti nõusolek kaebuste *online*-vormi kaudu¹⁰.

5. Mis teavet tuleb andmesubjektidele esitada? [Artikkel 18]

Nagu andmete turvalisuse puhul, on kõik IMIs osalejad (st pädevad ametiasutused, IMI koordinaatorid ja komisjon) ühiselt vastutavad andmesubjektide suhtes piisava läbipaistvuse tagamise eest.

Kui te kogute isikuandmeid otse isikult (nt taotlusvormi kaudu), tuleb teil teda teavitada *vähemalt* järgmisest:

- asjaolu, et tema isikuandmeid võidakse IMIs töödelda;
- vastutava töötleja nimi ja kontaktandmed (nt teie pädeva ametiasutuse andmed);
- andmete vastuvõtjad (nende kategooriad), kellele võib andmeid avaldada (nt teiste liikmesriikide asjaomased pädevad ametiasutused);
- andmesubjekti õigus tutvuda oma isikuandmetega ja neid parandada.

Iga pädev ametiasutus otsustab ise, kuidas seda teavet edastada (nt andmesubjektiga peetava kirjavahetuse teel või isikuandmete kaitse põhimõtte veebisaidile lisamise kaudu jne). Rohkem teavet leiab kehtivatest riiklikest eeskirjadest ja suunistest. Kahtluse korral peavad pädevad ametiasutused küsima nõu riiklikelt IMI koordinaatoritelt (vt punkt 7 allpool).

Riigi õiguses võidakse kehtestada konkreetsed erandid või piirangud seoses läbipaistvuse kohustusega (nt vabastada teatavat liiki riigiasutused või menetlused teabe esitamise

⁹ Vt andmekaitse direktiivi 95/46/EÜ artikkel 7.

¹⁰ Vt SOLVITI [isikuandmete kaitse põhimõtted](#).

nõudest). Komisjon teeb riiklike IMI koordinaatoritega koostööd, et selgitada välja asjaomased riiklikud eeskirjad ja teha need üldsusele kättesaadavaks¹¹.

Ajakohastatud teabe leiab siit: http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/data_protection/index_et.htm. Samuti kaaluge selle lingi lisamist andmesubjektide infomaterjalidesse.

6. Kas juriidilisi isikuid käsitlevat teavet tuleb samuti kaitsta? [Artikkel 10]

IMI kaudu vahetatakse ka muud teavet kui isikuandmed, näiteks juriidiliste isikute¹² andmed või kui küsimus ja vastus ei seonu ühegi konkreetse isikuga¹³. Sellist teavet tuleb käsitleda kooskõlas kohaldatavate ametisaladuse ja konfidentsiaalsuse riiklike eeskirjadega. Samuti on võimalik eraldi taotleda mitte isikustatud teabe konfidentsiaalset töötlemist süsteemis. IMI kasutajad peavad selliseid taotlusi arvesse võtma.

7. Mida teha, kui andmesubjekt taotleb juurdepääsu teda käsitlevale / tema kohta IMIs edastatud teabele? [Artikkel 19]

Lisaks õigusele olla teavitatud on andmesubjektidel õigus enda isikuandmetega tutvuda. Üldreeglina peaks andmesubjektil olema võimalik taotleda halduskoostöös osalevalt pädevalt asutuselt endaga seotud andmetega tutvumist. Selline taotlus tuleb põhimõtteliselt alati rahuldada. Sel eesmärgil võite IMI andmebaasist välja trükkida aruande, kui juhtum on endiselt avatud või kui see suleti vähem kui 6 kuud tagasi. Vanemaid juhtumeid käsitlevate taotluste puhul tuleb pöörduda komisjoni IMI kasutajatoe poole. Neil on võimalik andmeid kätte saada teabevahetuse kohta, mis suleti kuni kolm aastat tagasi. Pärast seda kõik isikuandmed kustutatakse.

8. Mida teha, kui andmesubjekt soovib oma andmeid parandada või kustutada? [Artiklid 19 ja 20]

Taotlust andmete parandamiseks või kustutamiseks menetletakse, võttes arvesse selle põhjendatust ja riikliku andmekaitsealase õigusakti sätteid. Enne otsuse tegemist võite vajaduse korral võtta ühendust oma pädeva ametiasutuse andmekaitseametnikuga või muude pädevate ametiasutustega.

Kui otsus taotluse rahuldamiseks on tehtud, teeb IMIs vastava toimingu (parandamine või kustutamine) asjaomane IMI osaline sõltuvalt juhtumi asjaoludest:

- a) Kui andmete parandamise või kustutamise taotlus hõlmab halduskoostöö menetlust, mis on ikka veel avatud (st käimasolev), ja see oli adresseeritud IMIs menetluse algatanud pädevale ametiasutusele, saab see pädev ametiasutus süsteemis teha vajaliku(d) toimingu(d) ja ta peakski seda tegema.
- b) Kui andmete parandamise ja kustutamise taotluse sai ja kiitis heaks pädev asutus, kes osales töökorralduses, *kuid ei algatanud teabevahetust*, ei saa see pädev ametiasutus

¹¹ Nt IMI veebisaidil avaldamise kaudu: http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/data_protection/index_et.htm.

¹² Kuigi mõnes liikmesriigis hõlmavad isikuandmete kaitset reguleerivad õigusaktid ka teataval määral juriidilisi isikuid.

¹³ Nt üldine küsimus, kas elukutse on konkreetses liikmesriigis reguleeritud.

teha IMIs isikuandmetega toiminguid turvalisuse kaalutlusel. Seepärast peab ta ühendust võtma komisjoni IMI kasutajatoega, kes teeb koostööd teise pädeva ametiasutusega selle tagamiseks, et kõik vajalik saaks tehtud.

- c) Tehnilistel põhjustel saab vaid komisjon parandada või kustutada neid isikuandmeid, mida on kasutatud teabevahetuses, mis on IMIs juba suletud. Seepärast peab taotluse heakskiitnud pädev asutus võtma viivitamata ühendust komisjoni IMI kasutajatoega, et leppida kokku asjakohased toimingud.

Kooskõlas IMI määрусega tuleb andmed parandada või kustutada võimalikult kiiresti ja hiljemalt 30 päeva jooksul pärast vastutavalt pädevalt ametiasutusest taotluse saamist. See ajapiirang on ülimuslik riigi õigusaktidega kehtestatud üldiste ajapiirangute suhtes (kui need on olemas). Pidage meeles, et punktide b ja c puhul tuleb anda komisjonile vajalikuks tehniliseks sekkumiseks piisav aeg. Seepärast tuleb komisjoni IMI kasutajate sellistest taotlustest viivitamata teavitada.

Kui andmete parandamise või kustutamise taotlus käsitleb isikuandmeid, mis on IMIs juba suletud (6 kuud pärast juhtumi ametlikku sulgemist), peab pädev ametiasutus võtma ühendust komisjoni IMI kasutajatoega, et kontrollida, kas taotlus vastab IMI määрусes sätestatud nõuetele, ja kokku leppida nõuetekohased edasised toimingud. Suletud andmeid üldjuhul ei kustutata ega parandata, kuid kui andmesubjekt vaidlustab andmete õigsuse või seaduslikkuse, registreeritakse vaidlustamise asjaolu koos parandatud teabega. Tehnilistel põhjustel peab selle toimingu tegema komisjon.

Kui siseriiklike õigusaktidega nähakse ette erandid või piirangud seoses andmesubjektide õigustega, on sellised erandid ja piirangud IMI kontekstis täielikult kohaldatavad. Komisjoni tuleb nendest teavitada ja ta peab need läbipaistvuse tagamiseks avalikustama.

9. Kui kaua isikuandmeid IMIs säilitatakse? [Artikkel 14]

IMIs töödeldud isikuandmed suletakse hiljemalt pärast seda, kui halduskoostöömenetluse¹⁴ ametlikust lõpetamisest on möödunud kuus kuud¹⁵. IMI kasutajad ei pääse suletud andmetele ligi tavapärase IMI liidese kaudu¹⁶. Kõik isikuandmed kustutatakse automaatselt IMIst pärast seda, kui halduskoostöömenetluse ametlikust lõpetamisest on möödunud kolm aastat.

IMIs on palju asjakohaseid tehnilisi vahendeid (nt meeldetuletused), et innustada kasutajaid lõpetama ametlikult menetlused võimalikult kiiresti.

Lisaks võib konkreetsel juhul pädeva asutuse selgesõnalisel taotlusel ja andmesubjekti nõusolekul isikuandmeid IMIst kustutada enne kohaldatava säilitamistähtaja lõppemist. On oluline meeles pidada, et IMIs nähakse ette vaid võimalus andmete ennetähtaegseks kustutamiseks. Enne kui taotlete andmete ennetähtaegset kustutamist (nt vastuseks

¹⁴ IMI määрусas kasutatakse mõistet „halduskoostöömenetlus“ IMI töökorralduse kirjeldamiseks.

¹⁵ SOLVITI puhul on see ajavahemik 18 kuud. Teenuste direktiivi puhul jäävad hoiatuste käsitlemise eeskirjad kehtima, st suletud hoiatuste sisaldunud teave, sealhulgas isikuandmed, on IMI kasutajatele nähtamatud.

¹⁶ Erakorralistel asjaoludel on komisjonil võimalik suletud andmeid kätte saada pädeva ametiasutuse eritaotluse alusel ning asjassepuutuva isiku nõusolekul, et tõendada, et IMI kaudu on vahetatud teavet andmesubjekti nõusolekul ja avaliku huviga seotud põhjustel.

asjassepuutuva isiku nõudele), palun veenduge selles, kas taotluse esitamiseks on piisav õiguslik alus kohaldatava siseriikliku õiguse, sealhulgas andmekaitsealaste õigusaktide ja/või kohaldatavate haldusmenetluse eeskirjade kohaselt.

10. Kuidas toimida IMI kasutajate isikuandmetega? [Artikkel 15]

Teie isikuandmeid (nt IMI kasutajate kontaktandmed) säilitatakse IMIs seni, kuni te olete IMI kasutaja. Neid andmeid võib töödelda järgmistel eesmärkidel: süsteemi kasutamise jälgimine IMI koordinaatorite ja komisjoni poolt, teabevahetus, koolitus ja teadlikkust suurendavad algatused, teabe kogumine halduskoostöö ja vastastikuse abi kohta siseturul, nt kasutajauuringute kaudu. Kui IMI kasutamine ei kuulu enam teie ülesannete hulka, suletakse teie isikuandmed, kuid neid säilitatakse süsteemis veel kolm aastat, enne kui need lõplikult kustutatakse¹⁷. Seepärast on kasutajanimekirjade ajakohastamine väga tähtis. Sel eesmärgil peavad IMI kasutajad või nende ülemused muudatustest asjaomasele IMI koordinaatorile teada andma.

11. Kes vastutab IMI turvalisuse eest? [Artikkel 17]

Kõik IMI osalised (komisjon, IMI koordinaatorid ja pädevad ametiasutused) vastutavad IMI ja selles tehtavate toimingute turvalisuse eest.

Komisjon tagab, et IMI järgib kõiki ELi tasandi IT-süsteemide suhtes kohaldatavaid nõudeid, mis on sätestatud komisjoni otsuses K(2006)3602 (milles käsitletakse Euroopa Komisjonis kasutatavate infosüsteemide turvalisust) ja selle rakenduseeskirjades. See tähendab riskianalüüsi läbiviimist ja nõuetekohaste tehniliste ja organisatsiooniliste turvameetmete kindlaksmääramist ning nende integreerimist IMI süsteemi. Näiteks tagavad autentimise (PIN-koodi/salasõna kombinatsioon) ja juurdepääsukontrolli mehhanismid IMI süsteemi ja selles sisalduva teabe konfidentsiaalsuse ja terviklikkuse. Isikuandmeid edastatakse krüpteeritud kujul, kasutades https-protokolli. Tänu andmete jaotamisele loogilisteks osadeks pääseb kasutaja ligi vaid nendele konkreetsetele andmetele, mida tal on vaja.

Lisaks on iga pädev ametiasutus ühtlasi ka vastutav töötleja ja on seepärast vastutav ka nende isikuandmete turvalisuse eest, mida ta töötleb. Järelikult peab iga IMI kasutaja rakendama organisatsioonilisi turvameetmeid, mida kohaldatakse isikuandmete töötlemise suhtes kooskõlas siseriiklike õigusaktidega. Üldjuhul ei erine IMI kasutajate turvameetmed nendest meetmetest, mida teie ametiasutus kohaldab teiste IT-vahendite suhtes, mida kasutatakse isikuandmete töötlemisel¹⁸. Alati tuleb kasutada järgmisi ettevaatusabinõusid: hoida oma salasõna ja parooli salajasena ja (kasutajahaldusega tegelevate isikute puhul) tagada, et IMI kasutajanimekirjad oleksid ajakohastatud ning et peatataks kohe nende isikute juurdepääsuõigused, kes on suundunud mujale tööle või kelle ülesannete hulka IMI kasutamine enam ei kuulu.

Samuti on tähtis kohaldada nõuetekohaseid turvameetmeid nende isikuandmete suhtes, mis võetakse IMIst ja mida töödeldakse väljaspool seda (nt trükitud aruanne või mõnel muul viisil väljaspool IMI talletatud dokument). Üldjuhul ei erine turvameetmed nendest meetmetest, mida kohaldatakse teie ametiasutuses tehtavate muude töötlemistoimingute

¹⁷ Suletud andmeid saab kätte vaid erandjuhtudel, et tõendada, et IMI kaudu on vahetatud teavet.

¹⁸ Pidage meeles, et teie organisatsioonis võidakse tundlike andmete töötlemisel kohaldada mõnda konkreetset turvameedet.

suhtes. Kahtluse korral tuleks ametiasutuse andmekaitseametniku või IMI koordinaatori käest üle küsida, millised need eeskirjad on.

12. Kelle poole pöörduda, kui tekib küsimusi andmekaitse ja IMI kohta?

Isikuandmete kaitset käsitlevate eeskirjade ja/ või nende praktikas kohaldamise suhtes tekkivate kahtluste korral on IMI kasutajate peamine kontaktpunkt [riiklik IMI koordinaator](#). Temalt saab asjakohast teavet ning ta on ühtlasi ka komisjoni peamine partner seoses andmekaitse ja turvalisuse küsimustega.